

ALSTAHAUG KOMMUNE
Strandgata 52
8800 SANDNESSJØEN

Deres ref.:
Vår ref.: 20/10304-1
Saksbehandler: Hilde Skagestad
Dato: 02.04.2020

Att. skipsinspektører/kommuneleger

Det internasjonale helsereglement - IHR-forskriften - informasjon til kommuner/havner som utsteder hygienesertifikat for skip

HelseDirektoratets viser til vår e-post av 11. mars 2020 med kort informasjon til kommuner/havner som utsteder hygienesertifikat for skip, samt det da vedlagte brevet til landets kystkommuner av 9. mars 2020, sendt via Fylkesmennene.

Vi viser til henvendelser fra Bergen kommune, Moss kommune og Rogaland brann og redning IKS i forbindelse med koronautbruddet (covid-19).

Generelt om ordningen

HelseDirektoratet viser generelt til ordningen med utstedelse av hygienesertifikat for skip, jf. IHR-forskriften §§ 21-22 om hygienesertifikat for skip med merknader.

<https://lovdata.no/dokument/SF/forskrift/2007-12-21-1573>

Vi viser generelt til HelseDirektoratets nettsider om ordningen, og den informasjonen som fremkommer der.

<https://www.helseDirektoratet.no/tema/beredskap-og-krisehandtering/hygienesertifikat-for-skip>

Det vises til Verdens helseorganisasjons (WHO) håndbok for inspeksjon av skip og utstedelse av hygienesertifikater https://www.who.int/ihr/publications/handbook_ships_inspection/en/

Boka er ment å bruke som et *referansemateriale* for havnemyndigheter, skipsoperatører og andre kompetente myndigheter som har ansvaret for å iverksette helsetiltak ombord på skip.

Generelt om håndtering av hendelser av betydning for folkehelsen om bord på skip og om et eventuelt covid-19 utbrudd

I følge det internasjonale helsereglementet (IHR) er kompetente myndigheter i havner ansvarlige for å respondere på hendelser som utgjør en risiko for folkehelsen. Disse hendelsene blir identifisert gjennom varsler fra skip eller fra andre kompetente myndigheter, under en skipsinspeksjon eller til og med gjennom andre uformelle kanaler som medieoppslag. I Norge vil kommunene ved kommunelegen være den sentrale myndigheten som skal varsles og holdes orientert i slike tilfeller.

Når det gjelder den nærmere håndteringen av en folkehelsehendelse om bord på et skip så viser vi til WHO's håndbok for håndtering av slike hendelser:

<https://www.who.int/ihr/publications/9789241549462/en/>

HelseDirektoratet

Avdeling helserett og bioteknologi

Hilde Skagestad, tlf.: +4790520523

Postboks 220 Skøyen, 0213 OSLO • Besøksadresse: Vitaminveien 4, Oslo • Tlf.: (+47) 47 47 20 20

Org.nr.: 983 544 622 • postmottak@helseDir.no • www.helseDirektoratet.no

Det vises også til ytterligere informasjon relatert til covid-19:

https://www.healthygateways.eu/Portals/0/plcdocs/EU_HEALTHY_GATEWAYS_COVID-19_MARITIME_20_2_2020_FINAL.pdf?ver=2020-02-21-123842-480

<https://www.who.int/publications-detail/operational-considerations-for-managing-covid-19-cases-outbreak-on-board-ships>

En del av denne informasjonen som utstedes relaterer seg til håndteringen av et utbrudd om bord i et skip og ikke først og fremst til ordinære skipsinspeksjoner. Det kan likevel være nyttig for skipsinspektørene å lese igjennom disse og kjenne til innholdet.

Særskilt om hygiesertifikatorordningen under covid-19

Helsedirektoratet vært i kontakt med EU JOINT Action Healthy Gateways prosjektet som Norge er en samarbeidsaktør i og som også har kontakt mot WHO.

De anbefaler at landene fortsetter å utføre inspeksjoner i samsvar med WHO's håndbok for inspeksjon av skip og sertifikatutstedelse, men anbefaler at inspeksjonene også ses opp mot dokumentene nevnt ovenfor.

Godkjente kommuner/havner kan i større grad enn tidligere vurdere å utstede forlengelsessertifikat om ønskelig. I utgangspunktet gis dette kun en gang.

Helsedirektoratet har imidlertid i forbindelse med dette brevet også innhentet innspill på dette punktet fra Healthy Gateways og fått tilbakemelding om at hvis kommunen/havnen ikke finner å kunne utføre en skipsinspeksjon, så anbefales nettopp utstedelse av forlengelsessertifikat, som forlenger et av de to ordinære sertifikatenes gyldighet med en måned. Hvis forlengelse på en måned allerede er gitt, bør en ny utvidelse (andre eller tredje) gis inntil skipet vil være i en havn hvor en inspeksjon kan finne sted og et nytt sertifikat kan utstedes. Kommunen/havnen kan således utstede et forlengelsessertifikat tre ganger (1 mnd. x 3).

Å utstede et ordinært sertifikat med 6 måneders varighet uten en skipsinspeksjon om bord vil ikke være i tråd med IHR-reglementet.

For øvrig har vi fått beskjed om at Verdens helseorganisasjon (WHO), Den internasjonale maritime organisasjon (IMO) og den internasjonale arbeidsorganisasjon (ILO) snart vil avgi en uttalelse om denne saken. Helsedirektoratet vil videreformidle beskjed til kommunene når uttalelsen fra WHO, IMO, ILO blir publisert.

Helsedirektoratets vurderinger

Generelt vil alminnelige hygieneregler kunne gi en viss veiledning. Det vises til omfattende informasjon på Folkehelseinstituttets nettsider www.fhi.no og på Helsedirektoratets nettsider www.helsenorge.no og www.helsedirektoratet.no.

Kommunelegen kan etter IHR-forskriften beslutte at hygienekontroll skal finne sted og utstede sertifikat om foretatt kontroll eller om dispensasjon etter forskriften. Det er således i utgangspunktet ikke adgang for et skip å nekte en inspektør å komme om bord.

Utgangspunktet er at inspeksjoner i hovedsak bør fortsette som før. Helsedirektoratet vil likevel anbefale at inspeksjon omkring bysse, matlager og serviceområder er det som først og fremst prioriteres i den nåværende situasjonen.

I utgangspunktet anbefaler ikke helsemyndighetene generelt at andre enn helsepersonell benytter

beskyttelsesutstyr. Begrunnelsen er at dette ofte benyttes galt. Dersom inspektørene ønsker å benytte hansker under inspeksjon ombord er dette et enkelt og greit tiltak. Selvsagt kan inspektørene også benytte munnbind om man føler seg komfortabel med det, men det er generelt ikke noe som anbefales på (antatt) friske personer. For øvrig vises det til den ordinære håndboka og det som fremkommer om bekledning der. Det kan vurderes om vask av klærne bør foretas hyppigere enn ordinært.

Ut over dette er prinsippet å unngå *nær* kontakt med andre så langt mulig. Regelen om å holde *minst* 1 m avstand gjelder i alle sammenhenger- (i den noen ganger nevnte 2 meters avstanden er denne sikkerhetsmarginen lagt inn), foreta håndvask ofte, eventuelt ved bruk av antibac, samt vise til (og selv følge) hostereglene.

Samtidig må hensynet til inspektørenes egen sikkerhet og helse veie tyngst slik at inspektørene må kunne utøve et visst skjønn i situasjonen. Skipsinspektørene kan med fordel gjennomgå HMS-prosedyrer med bedriftshelsetjenesten eller kommunelegen med tanke på hvordan forholde seg for å ivareta egen trygghet i situasjoner i møte med mannskap om bord ved utføring av skipsinspeksjonene.

Man bør generelt stille spørsmål til mannskap før man går om bord om det er særskilte forhold om bord som må hensyntas. Eventuell varsling av uforsvarlige forhold bør rettes til kommunelegen i egen kommune.

Helsedirektoratet viser også til IHR-forskriften § 20 om erklæring om helseforholdene om bord på skip. Erklæringen skal avgis til tjenestemann ved tollvesenet eller kommunelegen ved ankomst til landet. Erklæringen kan gis direkte fra skipet eller gjennom agenten. Helsedirektoratet er klar over at ordningen ikke fungerer tilfredsstillende per i dag, men oppfordrer likevel inspektørene til å etterspørre erklæringen i den nåværende situasjon.

Avslutningsvis

Sørg for at kommunens nettsider om ordningen med hygiesertifikat er oppdatert. Ha tilgjengelig oppdatert kontaktinfo til kommunens smittevernlege/kommunelege. Ha gode rutiner for samarbeid med kommunelegen. Oppfordre skipskapteinene til god kontakt med neste havn (gjelder generelt).

Vi anbefaler også at kommunen/havnen vurderer om det kan være aktuelt å melde seg inn i nettverket Pagnet, hvor det både er informasjon og erfaringsutveksling mellom havnene.

<https://extranet.who.int/pagnet/?q=content/mission-and-objectives>

Det vises der også til Healthy Gateways sin informasjon om coronaviruset:

<https://www.healthygateways.eu/Novel-coronavirus>

Vennlig hilsen

Helga Katharina Haug e.f.
avdelingsdirektør

Svein Høegh Henrichsen
seniorrådgiver

Dokumentet er godkjent elektronisk

Mottaker	Kontaktperson	Adresse	Post
BERGEN KOMMUNE ALSTAHAUG KOMMUNE		Postboks 7700 Strandgata 52	5020 BERGEN 8800 SANDNESSJØEN
ASKER KOMMUNE BALSFJORD KOMMUNE		Katrineåsveien 20 Rådhusgata 11	3440 RØYKEN 9050 STORSTEINNES
BODØ KOMMUNE FLEKKEFJORD KOMMUNE		Postboks 319 Kirkegaten 50	8001 BODØ 4400 FLEKKEFJORD
HALDEN KOMMUNE (1)		Postboks 150	1751 HALDEN
HAMMERFEST KOMMUNE		Rådhuset, Rådhusplassen 1	9600 HAMMERFEST
HARSTAD KOMMUNE / HÁRSTTÁID SUOHKAN		Postmottak	9479 HARSTAD
HAUGESUND KOMMUNE		Postboks 2160	5504 HAUGESUND
KRISTIANSUND OG NORDMØRE HAVN IKS		Astrups gate 9	6509 KRISTIANSUND N
KINN KOMMUNE KRISTIANSAND KOMMUNE		Markegata 51 Postboks 4	6905 FLORØ 4685 NODELAND
KVINNHHERAD KOMMUNE		Rosendalsvegen 10	5470 ROSENDAL
MOSS KOMMUNE OSLO KOMMUNE		Postboks 175 Postboks 4716	1501 MOSS 0506 OSLO
HELSEETATEN PORSGRUNN KOMMUNE		Postboks 128	3901 PORSGRUNN
RANA KOMMUNE ROGALAND BRANN OG REDNING IKS - MILJØVERN OG HELSE		Postboks 173 Brannstasjonsveien 2	8601 MO I RANA 4318 SANDNES
SANDEFJORD KOMMUNE		Postboks 2025	3202 SANDEFJORD
SØRFOLD KOMMUNE SØR-VARANGER KOMMUNE		RÅDHUSET Rådhusplassen 3	8226 STRAUMEN 9900 KIRKENES
TROMSØ KOMMUNE, HYGIENESERTIFIKATER		Postboks 6900	9299 TROMSØ
TYSFJORD KOMMUNE TØNSBERG KOMMUNE		Postboks 104 Postboks 2410	8590 KJØPSVIK 3104 TØNSBERG
ÅLESUND KOMMUNE		Postboks 1521	6025 ÅLESUND